

planinski

V E S T N I K

REVIIJA ZA LJUBITELJE GORA ŽE OD LETA 1895

112. LETO / NOVEMBER 2007 / 3,12 EUR / 750 SIT

Revija
Planinske zveze
Slovenije

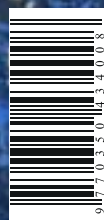
11

Tema meseca:

**Ohranjanje vrednot
gorske narave**

Priloga:

**Tirolska deklaracija o dobri
praksi v gorskih športih**

Izdajatelj in založnik:

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja enkrat mesečno.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje.

107. letnik

Naslov uredništva:

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE

Uredništvo Planinskega vestnika

Dvorčakova ulica 9, p.p. 214

SI-1001 Ljubljana

telefon: 01 434 56 87, faks: 01 434 56 91

e-pošta: pv@pzs.si

http://www.planinskivestnik.com

Odgovorni urednik: Vladimir Habjan

Uredniški odbor:

Marjan Bradeško, Marjeta Keršič-Svetel,

Andrej Mašera, Mateja Pate,

Emil Pevec (tehnični urednik),

Andrej Stritar (namestnik odgovornega

urednika), Tone Škarja, Slavica Tovšak,

Uroš Vidovič

Grafična priprava:

Repro studio SCHWARZ, d.o.o.

Tisk: SCHWARZ, d.o.o.

Naklada: 5180 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Številka transakcijskega računa PZS je 05100-8010489572, odprt pri Abanki, d.d., Ljubljana. Naročnina 31,30 EUR (7500 SIT), 55 EUR za tujino, posamezna številka 3,12 EUR (750 SIT). Članarina PZS za člane A vključuje naročnino. Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odpovedi do 1. decembra za prihodnje leto. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljajanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirajo Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za kulturo in Fundacija za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji.

Fundacija za šport

Slika na naslovnici: Jalovec

Foto: Dan Briški

Ohranjanje vrednot gorske narave

Bogata in dolga tradicija slovenskega planinstva je vseskozi prežeta z občudovanjem lepote in vrednot gorskega sveta in z željo po ohranjanju neokrnjene gorske narave. Ljudje, ki so radi zahajali v hribe, so bili med utemeljitelji slovenske naravovarstvene misli; z njihovimi prizadevanji je povezano prvo zavarovanje rastlin, ustanavljanje zavarovanih območij, tudi Triglavskega narodnega parka. Dandanes živimo v dinamičnem svetu hitrih sprememb, ki se jim je treba neprestano prilagajati. Zdi se, da nič ni več stalno in trdno, niti etična načela zahajanja v gore ne. »Hja ... tako je bilo nekoč, v starih, romantičnih časih. Zdaj so drugi časi – kar sprijaznite se s tem!« slišimo nemalokrat. Zlasti takrat, kadar nas hoče kdo prepričati, da se moramo odreči vrednotam, ki v gorah mnogim veliko pomenijo: neokrnjeni naravi, spokojnosti, skromnosti in tovarištvu, pustolovščini ... Namesto planinstva nam ponujajo gorski turizem, namesto hoje in plezanja adrenalinske športe in poligone, namesto planinskih koč gostilne in namesto vijugastih stezic prašne ceste, po katerih se podijo štirikolesniki. »To je razvoj!« Pa je res? Mnogi se strinjajo z mano, da to ni noben razvoj, ampak je nazadovanje in izguba kakovosti življenja, ki je planincem nadvse dragocena.

UIAA, Mednarodna zveza planinskih organizacij, se vse od svoje ustanovitve leta 1932 (letos praznuje že 75-letnico!) ukvarja z ohranjanjem narave. Že leta 1934 je bila na primer sprejeta skupna izjava, ki nasprotuje gradnji žičnic in gorskih cest in podpira ustanavljanje narodnih parkov. Kakor se pojavljajo nove in nove zamisli za poseganje v gorski svet, tako si planinske organizacije znova in znova prizadevajo uresničiti dve temeljni načeli svojega delovanja: zagotoviti prost dostop do narave v gorah in hkrati poskrbeti, da bo ta narava ostala kar se da neokrnjena in ohranjena.

Deset let je od oktobra 1997, ko je generalna skupščina UIAA v Kranjski Gori sprejela Cilje in vodila za varstvo okolja – temeljni dokument za delovanje vseh svojih članov. Dve leti zatem smo dobili Vodila pri delu Planinske zveze Slovenije in planinskih društev, ki ne le temeljijo na dokumentu iz Kranjske Gore, temveč ga še kakovostno nadgrajujejo.

V sklepnem delu mednarodnega leta gora 2002 je bila v Innsbrucku na Tirolskem organizirana pod okriljem avstrijske in nemške planinske zveze ter UIAA mednarodna konferenca o prihodnosti gorskih športov v 21. stoletju. Na njej je bila 8. septembra 2002 sprejeta Tirolska deklaracija – listina o etičnih načelih, ki naj bi veljala pri planinarjenju, alpinizmu, turnem smučanju in vseh drugih pristočnih dejavnostih v gorskem svetu, ki sodijo pod okrilje UIAA.

Pobudo za konferenco je dala komisija za alpinizem pri UIAA in tako ni naključje, da je bilo med udeleženci konference veliko vrhunskih alpinistov iz vseh koncev sveta; med govorniki so bila znana alpinistična imena: Doug Scott, Sir

Chris Bonnington, Tom Frost, Alex Huber, Reinhold Messner ... pa tudi Marko Prezelj in Silvo Karo. Vsi po vrsti so poudarjali pomen trdnih etičnih načel in osebne odgovornosti ter velikansko vlogo, ki jo ima za gornišstvo neokrnjena, divja gorska narava.

Slovenski gorski svet z vso svojo naravno, kulturno in duhovno dediščino še nikoli ni bil tako izpostavljen »razvojnim« posegom in spremembam, kot je zdaj. Marsikatera sprememba zadnjih let je krepko posegla v temeljne vrednote gorskega prostora: ceste pomenijo promet; udoben dostop pomeni množico obiskovalcev, ki jim je planinskih vrednot malo mar; naravnega zvočnega okolja skoraj ni več; vetrne elektrarne grozijo, da bodo spremenile gorske grebene v industrijska območja; širitev turističnih središč in športnih poligonov spreminja naš »nekoristni svet« v nekaj popolnoma drugega ... še zvezde na nebu niso več to, kar so bile!

Prizadevanja celih generacij planincev, ki so s spoštovanjem, ljubeznijo in odgovornostjo zahajali v naše gore, skrbeli za pota in koč v skladu s planinsko tradicijo, vzgajali mlade po načelih etike, spoštovanja do narave in ljudi ... vse to lahko izničimo in izgubimo v nekaj letih, če se bomo vdali prepričanju, da so izvirne planinske vrednote, ljubezen do narave in etičen odnos do soljudi stvar preteklosti in nekakšnih minulih, romantičnih časov. »Bodimo srčni, zanesimo se na svoje sile – in prizadevajmo si doseči svoj cilj!« je zapisano v izjavi za javnost, s katero so udeleženci konference v Innsbrucku predstavili Tirolsko deklaracijo. Odgovornost do samega sebe, do soljudi in do narave je eno temeljnih etičnih načel tega mednarodnega planinskega dokumenta. Ko gre za etiko in ohranjanje vrednot, se ne kaže zanašati, da bo nekdo drug – pa naj gre za društvo, ustanovo ali državno oblast – ukrepal namesto nas. Vsak od nas in vsi skupaj smo odgovorni, da kot planinci ubranimo svoje vrednote in etična načela. Da bi v času, ko nastaja nov zakon o Triglavskem narodnem parku, ko smo tik pred ustanovitvijo Regijskega parka Kamniško-Savinjske Alpe in ko gre za odločitve o nešteti novih posegih v gorski svet, vzpodbudili vso planinsko srenjo h kritičnemu razmisleku o naših vrednotah in odgovornosti zanje, prilagamo novembrski številki Planinskega vestnika besedilo Tirolske deklaracije, v temo meseca pa smo strnili razmišljanja o ohranjanju narave in etičnih načelih našega zahajanja v gore.

Marjeta K. Svetel

Vsebine vseh Planinskih vestnikov od leta 1895 do danes na www.pvkazalo.si

TEMA MESECA 4-35

Dva pogleda na gorske gozdove

Gorski gozdovi

v širšem evropskem prostoru

Edo Kozorog

Gorski gozd - kdo je komu zgled?

Hrvoje T. Oršanič

Bomo iz ljubezni do narave

vse pomendrali?

Andrej Pečjak

Junaki gorskih strmin

Matjaž Lesjak

Prezrti soplezalci

Tomaz Mihelič

Ali smo že pozabili, kako je videti

nočno nebo?

Matjaž Jeran

Vse naravi škodljive posege

v gorski svet obsojamo

Pogovor z Rozalijo Skobe

Vladimir Habjan

Program dela KVG N PZS

Novi varuhi gorske narave

Rozalija Skobe

Povedali so o Tirolski deklaraciji

Zavarovana območja v gorah

Marjeta K. Svetel

PLANINSTVO 36-64

Po dolini Jazbine na Goro

Kristijan Jezernik

V Jalovčevem kraljestvu

Stane Poljak

Nesreča ali sreča

Klemen Gričar

V 10 dneh od askeze do razvrata

Alenka Krajnc

Čas za cepljenje proti klopnemu

meningoencefalitisu je zdaj!

Urška Tomec

Stoletnica prve postavitve koč na

Poreznu

Olga Zgaga

NA TURO 60-64

Na Porezen malce drugače

Leopold Kržišnik in Ivan Filipič

Porezen, 1630 m

Irena Mušič

GALERIJA 65-67

Utrinki s Cordillere Huayhuash

Andrej Stritar

ALPINIZEM 68-73

Kaj se je zgodilo z auroro borealis?

Aljaž Anderle

NAŠA SMER 74-78

Zlatorogove steze v Triglavu

Janez Toni

NOVICE IZ VERTIKALE 79

PISMA BRALCEV 82

LITERATURA 83

PLANINSKO BRANJE 86

NOVICE IN OBVESTILA 87

Kako poznamo naše gore?